15. Jaar, No. 12. — 's HERTOGENBOSCH. — Zaturdag 28 Januarij 1843

DE NOORD-BRABANDER,

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS-PRIJS
Voor de Stad. . ƒ 12.
Franco per post. » 14.

DICERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

(Verschijnende driemalen ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN
15 cents de regel
behalve 35 cents zegel.

Onderwijs.

Wij achten ons verpligt, de opmerkzaamheid van het bestuur zoowel als van het publiek te vestigen, op hetgeen ons gemeld wordt uit Hedikhuizen.

De bevolking dezer, in de nabijheid van 's Hertogenbosch, gelegen plaats, is bijna geheel Katholijk. De Burgemeester en de voormalige Schoolmeester, waren vroeger de eenige Protestanten in de Gemeente woonachtig; misschien mag op dit oogenblik nog een of ander Protestantsch huisgezin zich daarbij hebben gevoegd; maar altijd is genoegzaam de geheele bevolking Katholijk.

De Protestantsche Schoolmeester dier plaats, nu twee jaren overleden, was, zoo als ons door geloofwaardige personen verhaald is, gedurende de acht laatste jaren van zijn leven, door ziekelijkheid en pijnen gemarteld, naauwelijks ten halve in staat, de bezigheden zijner bediening waar te nemen. De ijver van dien man, deden hem dagelijks wel is waar, nog pogingen doen, zijne betrekking, zooveel mogelijk goed te vervullen; maar die goede wil kon niet beletten, dat 's mans ziekelijke toestand een hinderpaal was, die het onderwijs ter dier plaatse zeer moest doen verachteren.

Dit moet dan ook werkelijk het geval zijn geweest. Zoo wij wel onderrigt zijn, moeten de gevolgen van zulk gebrekkig onderwijs bij de schooljeugd zigtbaar zijn, in diermate, dat er weinige moeten gevonden worden, die het zoo ver hebben kunnen brengen, dat zij vlug lezen en schrijven kunnen.

Het zal verwondering baren, hoe men in die gemeente, vooral zij, die genoeg verlicht zijn, om te kunnen weten, hoeveel er aan een goed geregeld onderwijs gelegen is, niet heeft trachten te voorzien in de behoefte, welke dusdanig, gedurende acht volle jaren, ziekelijk onderwijs moest doen ontstaan.

Doch wat meer verwondering verdienen zal, is, dat na het overlijden diens Protestantschen Schoolmeesters, deszelfs plaats, tot op den dag van heden, twee jaren na zijne dood, ondanks de vele klagten der gemeentenaren, nog niet is aangevuld; zoo dat de schooljeugd van Hedikhuizen, na eerst gedurende acht jaren gebrekkig onderwijs gehad te hebben, nu ten slotte, daarvan gedurende twee jaren, geheel en al berooft is geweest.

Wat mag daarvan de rede zijn? Heeft de gemeente geen schoollocaal? Dat men zich dan dusdanig schoollocaal aanschaffe. Ontbreekt het der gemeente aan de noodige fondsen, voor het daarstellen van een geschikt schoolgebouw? Het is mogelijk, maar men heeft ons van het tegendeel verzekerd. En waren er dan toch in alle geval geene middelen aanwezig, om zich de benoodigde fondsen van elders gedeeltelijk te doen geworden?

Nogmaals, wat mag dan toch wel de reden zijn, dat in de behoefte van een wel geregeld onderwijs in de gemeente Hedikhuizen niet voorzien is? Wij weten het niet, maar zouden ons haast in de noodzakelijkheid bevinden te gissen, dat hier ook weer slecht geplaatste protestantsche ijverzucht in het spel is geweest.

De overleden Schoolmeester was Protestant; zou men misschien verlangen deszelfs opvolger ook Protestant te zien?

Wat er van zij, wij hopen, dat de des bevoegde provinciale autoriteiten zich de zaak zullen aantrekken en maatregelen nemen, welke eenen staat van zaken doen eindigen, welke reeds al te lang geduurd heeft.

De Vlissingsche Courant,

In haar nummer van den 20 Januarij, hare verdediging van het regt op de erfenissen toelichtende, heeft zich, naar het ons voorkomt, een weinig te veel « in de » beginselen van staat-huishoud-kunde » verdiept.

Aan het slot des artikels, zegt zij, en te regt, dat hare « beweringen, in den » eersten opslag, aan sommigen eenigzins » paradox kunnen toeschijnen.»

Indedaad, ons is de laatste harer beschouwingen, waarop zij bijzonder de aandacht harer lezers scheen te willen vestigen, al zeer paradox voorgekomen.

Zij schijnt althans te beweeren, dat bij de tegenwoordige gesteldheid van het vaderland, en het schier overal bestaande gebrek aan arbeid, de arbeidende volksklasse den rijken des lands meer voordeelig is, wanneer zij als soldaat in dienst wordt opgenomen, dan als zij aan haar zelven wordt overgelaten.

Wij hebben dus vermeend, daaruit de volgende gevolgtrekking te moeten afleiden; dat op dit oogenblik niets voor den staat meer voordeelig is, dan een groot leger op de been te hebben. De Directeur generaal van oorlog zoude derhalve zijn budget moeten uitbreiden, in plaats van in te krimpen, en de Staten-Generaal, en met haar, vele publicisten, hebben eene zotheid begaan, toen zij, uit een staat-huishoudelijk oogpunt, er op aandrongen, dat het leger nog zoude worden verminderd.

Zou de redenering der *Vlissingsche Courant* niet een weinig te veel bewijzen, dat is derhalve niets?

DUITSCHLAND

Eene Protestantsche gemeente, op de grenzen van het hertogdom Brunswijk gelegen, zaamgeroepen om aan haren predikant eenen coadjutor met het regt van opvolging toe te voegen, verklaarde aan den Commissaris van het gouvernement, afgezonden om bij de verkiezing tegenwoordig te zijn, dat zij haren ouden predikant wel in het bezit wilde laten van zijne bediening, en derzelver inkomsten; maar dat zij in het geheel niet voornemens was hem eenen opvolger te geven, dewijl zij in de geschriften van Dr. Strauss de overtuiging erlangd had, dat er geen wezenlijk christendom bestaan kon, *daar de voorgewende stichter dier godsdienst nooit bestaan had.* Die daadzaak zegt de *Union Catholique*, stelt ons in staat te oordeelen welke verwoestingen de Straussiaansche critiek reeds heeft aangerigt onder de landbevolking van Pruissen.

ENGELAND

De puseysten zijn tegenwoordig druk bezig een Klooster voor hunne secte te stichten. Alle gedachten welke zij in die stichting te werk stellen, zijn aan het Katholicismus ontleend. Zij willen het gemeenzame leven, opdat men elkander in de beoefening des ootmoeds, der liefde, van den geest van boetvaardigheid en versterving zoude kunnen aanmoedigen. Zij schrijven insgelijks het gemeenzaam gebed, veelvuldige communie, studie, vasten, gehoorzaamheid en armoede voor. De onthouding wordt zonder twijfel in dien regel ondersteld, daar de zamenwoning der twee sexen in één klooster niet zou kunnen bestaan. De geloften moeten er niet levenslang zijn, maar alléén beperkt tot den tijd, dien zij vrijwillig in het Klooster doorbrengen.

Hun doel is, den wettigen invloed hunner Kerk, welke zij *Katholijk-hervormde* Kerk noemen, meer en meer te verspreiden, en daarom houden zij zich onledig met het *onderwijs der jeugd* in den geest dier Kerk. Zij zullen toevlugt-huizen oprigten, zoo voor de *contemplatieven*, als voor alle soorten van ongelukkigen. Reeds is in de nabijheid van Oxford een klooster naar deze wijze van zien daargesteld; het is op het punt van voltrokken te worden, onder het toezigt van een der voornaamste hoofden der Pueysten. Nog slechts eenigen tijd,

nog eenige stappen, en de Katholijke dageraad, welke dat aanzienlijk gedeelte der Anglikaansche Kerk verlicht, zal over hetzelve het groote zonnelicht der eenheid doen opgaan.

(*l' Univers.*)

— Men schrijft uit Dublin 7 Jan. De hevige storm, welke ll. Vrijdag gewoed heeft, heeft in de baai van Dundrum, graafschap Dowh, een vreesselijk ongeluk veroorzaakt. Een windvlaag heeft een groot aantal visschersschuiten doen omslaan, en 70 à 80 personen hebben den dood in de golven gevonden.

LONDEN den 21 Januarij. Lord J. Russell heeft aan de leden der oppositie kennis gegeven dat hij, terstond na de opening van het parlement en het uitspreken van de troonrede, de ministeriele voorstellen in het lagerhuis bestrijden zal.

— Te Dublin is, in eene groote vergadering, onder voorzitting van den Lord Maire gehouden, een plan van den heer Kerry goedgekeurd, volgens hetwelk aldaar alle tot tuchthuisstraf veroordeelde vrouwen, zonder verschil van geloofsbelijdenis, na haar ontslag uit de gevangenissen, in een uitgebreid nationaal gesticht opgenomen zullen worden teneinde haar, door het verschaffen van gepasten arbeid, voor wanhoop of terugkeer op de paden der ondeugd te behoeden.

— De *Morning Herald* maakt eenige opmerkingen over den nood des volks: «Wanneer de Koningin Victoria het parlement zal openen, zegt hij, zal zij niet kunnen verklaren, gelijk Louis-Philips, dat haar volk vrij, werkzaam, en gelukkig is. De Engelschen zijn vrij, ja; maar hunne werkzaamheid is koortsachtig, en zeker zal de Koningin niet kunnen zeggen, dat de massa der bevolking gelukkig is; in de daad, die bevolking is, van alles beroofd, bijna tot de wanhoop gedoemd.»

SPANJE

Volgens tijdingen uit Madrid was de troonrede des Franschen konings aldaar bekend. De bladen der gematigde opinie, keuren levendig goed de paragraaf over Spanje.

— De kolonels der verschillende regimenten hebben ter gelegenheid der verkiezingen zeer gestrenge confidentiëele instructien gekregen. Zij behooren hunne officieren en onder-officieren zeer scherp na te gaan, en onmiddelijk diegenen van hunnen rang te ontzetten, wier politieke opiniën verdacht voorkomen.

— In eenen brief uit Barcelona van den 15, leest men:

« Gisteren heeft zich Mgr. San-Martin, bisschop der diocees, in zijn pontificaal gewaad, naar het consulaat van Frankrijk begeven, om aan den consul een officieel bezoek te brengen, en hem te bedanken, voor de diensten, die hij onder en na den opstand, aan de bevolking van Barcelona, bewezen heeft, en hem geluk te wenschen over de belooningen, welke hem ter dier oorzake verleend waren.

FRANKRIJK

PARIJS 24 Januarij.

De Kamer der Gedeputeerden.

Voorzitter de Heer Sauzet. - Zitting van den 24 Jan.

Ten 1 ure wordt de zitting geopend.

De kamer is talrijk. Er hebben levendige gesprekken plaats.

De president eischt stilte, om het adres ontwerp voor te lezen. (Diepe stilte)

Ziehier den inhoud van het ontwerp:

SIRE,

Terwijl wij ons op de stem van Uwe Majesteit rondom uwen troon vereenigen, zijn onze blikken nog getroffen, door de ledigte, welke de dood zoo digt bij u gemaakt heeft. De kracht onzer instellingen heeft de openbare veiligheid, door dit ledige aan te vullen, weder versterkt. Maar de smart van Frankrijk overleeft deze ongerustheid, en de herinnering aan den Prins, die zoo hartverscheurend aan de toekomst der monarchie ontrukt is, zal altijd in onze harten blijven, omringd van de verwachtingen, welke wij van zijne vaderlandsliefde en zijne jeugd koesterden.

In de moeijelijkste beproevingen openbaren zich de diepste sympathien. De natie heeft den rouw uwer familie gedragen, en de innige vereeniging van den koning en het land is nooit duidelijker te zien geweest, dan in deze algemeene smart. Deze vereeniging zal zich niet logenstraffen, gij wijdt uw geheel leven aan de dienst des lands toe: reken daarom Sire op deszelfs gehechtheid aan u, gedurende de vele jaren, welke wij voor u van de Voorzienigheid afsmeeken.

Wij vernemen met genoegen dat de betrekkingen van Uwe Majesteit met de vreemde mogendheden, steeds vreedzaam en vriendschappelijk blijven.

Uwe Majesteit meldt ons dat de eendragt der mogendheden de rust van het Oosten heeft versterkt, en aan de christelijke bevolking van Syrie, de herstelling eener administratie heeft bezorgd, overeenkomstig haar geloof en hare wenschen. Wij wenschen ons geluk, dat de tusschenkomst van uw gouvernement, in deze verre landstreken, de aloude roem van de weldadige magt van Frankrijk heeft gehandhaafd.

Door een menschlievend gevoel vereenigd, leggen de mogendheden er zich op toe, om den schandelijken slavenhandel te vernietigen. Wij hebben met genoegen gezien, dat met aan deze regtvaardige onderneming de medewerking van Frankrijk te verleenen, het gouvernement van Uwe Majesteit deszelfs toestemming echter niet gegeven heeft tot het uitbreiden der bestaande overeenkomsten. Voor de naauwkeurige en loyale uitvoering dezer overeenkomsten, zoolang dezelve niet veranderd zijn, verlaten wij ons op de waakzaamheid en de standvastigheid van uw gouvernement. Maar getroffen door de moeijelijkheden, welke de ondervinding ons leert, en, in het belang zelfs der goede verstandhouding, zoo noodzakelijk, tot de vervulling van het algemeene werk, wenschen wij met geheel ons hart naar het oogenblik, waarin onze koophandel weder onder het uitsluitend toezigt onzer vlag zal bestaan. (Beweging.)

Wij betreuren met Uwe Majesteit de onlangs in Spanje plaats gehad hebbende onlusten. Wij dragen een vriendschappelijk volk eene opregte genegenheid toe. Bij uwe onderhandelingen met de spaansche monarchie, hebt gij niets in het oog, dan de bescherming onzer wettige belangen, en het behoud eener getrouwe vriendschap met de koningin Isabella.

De gevoelens der kamer vereenigen zich met die van Uwe Majesteit, en wij zijn insgelijks gelukkig met haar, dat de regten der menschheid, onder onze vlag, eene bescherming gevonden hebben, die aan alle partijen vreemd, en alle ongelukkigen hulpdadig is. Getrouw aan de zaak van een volk, geplaatst onder den waarborg der traktaten, herinnert Frankrijk aan Europa de regten der Poolsche nationaliteit. Wij juichen over den goeden uitslag van ons dapper leger, welks standvastigheid en moed onze heerschappij in Algerie heeft gevestigd en doet eerbiedigen.

Het is thans de zaak, eener geregelde en voorzigtige administratie, om het roemrijk werk der overwinning te voleinden en onze magt te bevestigen, door den druk onzer opofferingen te verligten. Door de inbezitneming der Markiezen eilanden heeft Uwe Majesteit aan onze scheepvaart op de verre zeeën eene veilige schuilplaats en steun willen geven.

Uwe Majesteit heeft in het belang des landbouws, des handels en der nijverheid, met verscheidene staten onderhandelingen geopend. Wij vertrouwen, dat, met aan dezelve nieuwen uitvoer te bezorgen, uw gouvernement aan de nationale voortbrengselen, die bescherming zal verleenen, welke dezelve verschuldigd is.»

De Kamer bepaalt vervolgens de opening der discussien op aanstaanden Vrijdag.

— De Kamer der pairs heeft met eene meerderheid van 118 tegen 67 stemmen, het amendement van den heer de Brigade, betrekkelijk het regt van onderzoek, verworpen, nadat daarover lange redevoeringen waren gehouden, door den Her[tog] de Noailles vóór, en den minister Guizot teg[en] het amendement.

— Twee priesters van het seminarie der buite[n]landsche missiën zijn den 14 December naar Br[est] vertrokken, waar hen een staatsschip zal inneme[n] om hen naar Macao te vervoeren; van daar zull[en] zij zich naar de missiën van China begeven. Ac[ht] andere zijn ook nog uit hetzelfde seminarie op den 2[..] derzelfde maand, naar Bordeaux vertrokken, wa[ar] zij zich op een koopvaardijschip zullen inschepen, dat, na Pondichery aangedaan te hebben, na[ar] de kusten van het Koningrijk Siam stevenen zal.

— In de *Patriote des Alpes*, verhaalt men de volgend[e] ongelukkige gebeurtenis: Het dorp Valsenestre, gemeente Valjouffroij, is geheel en al verdwenen onder eenen sneeuwval, welke des morgens o[m] 4 ure van den berg is komen rollen, welke bove[n] het dorp hangt. Van de 35 woningen, moeten [..] 26 onder den sneeuw bedolven zijn. Men is va[n] alle zijden toegesneld, om die sneeuwmassa we[g] te ruimen, teneinde de woningen te ontsluiten. Welk zal het lot der ongelukkige bewoners gewee[st] zijn!

— Mgr de bisschop van Algiers vernomen heb[bende], dat de reliquien van den H. Cyprianus [in] de schoone oude abdij van Moissac berustende wa[ren], heeft dezelve als eenen schat van Mgr. de[n] bisschop van Montauban afgesmeekt. Zoo zullen d[e] kusten van Afrika de overblijfselen van twee hare[r] grootste en heiligste mannen weerzien. Die van de[n] H. Augustinus, den grooten bisschop van Hippone, e[n] nu ook nog die van den H. Cyprianus, den beroemde[n] bisschop van Carthago.

— De *Semaphore de Marseille* doet een nieuw middel kennen, waardoor Engeland zich zwart[e] arbeiders voor de kolonien aanschaft, en dat men *verhuizing van Afrikaansche werklieden* noemt. In dedaad de werklieden worden niet dan met hunne goedkeuring vervoerd, maar ziehier hoe men hen, volgens den *Semaphore*, gelegenheid geeft, hunne toestemming uittedrukken. De zwarte slaven wor[den] den aan boord der schepen gebragt, welke hu[n] naar de Engelsche kolonien moeten overvoeren. E[en] zwarte, die op zijne rol volmaakt is afgerigt, plaats[t] zich voor hen, wanneer zij op het dek staan ge[]schaard, en wordt verondersteld hun de volgend[e] vraag te doen: « wilt gij allen gedurende 5 of of 10 jaren gaan werken in een land dat ver va[n] het uwe verwijderd is? »

Ten antwoord op die vraag, bewegen de zwarte[n] het hoofd, of uiten kreten, welke onverstaanba[ar] zijn. De tolk keert zich naar de scheeps-officiere[n] en zegt hun: dat die lieden niets anders begeeren, dan in een ver afgelegen land te gaan werken.

Nu, het is gebleken, dat de tolk over niets mi[n]der dan over het werken in een ver afgelegen lan[d] spreekt. Nadat deze formaliteit volbragt is, ver[]deelt men onder hen een ration brandewijn, het geen onvermijdelijk ten gevolge heeft, dat d[e] *vrije werklieden*, eene algemeene vreugde aan de[n] dag leggen; en de Engelsche officieren schrijve[n] in hun proces-verbaal: « de tijding dat hun werk[] » zaamheid zal verleend worden buiten hun va[] » derland, heeft aan die Afrikanen eene vreugd[e] » veroorzaakt, welke zij door dansen, springe[n] » en nationale liederen openbaarden.»

BELGIE,

De kamer van Koophandel van Luik heeft ee[n] adres aan de kamer der Gedeputeerden verzonde[n] om haar te verzoeken zoodra mogelijk, het tra[k]taat te ratificeeren, dat Belgie met Holland geslote[n] heeft, als ook de handels- en scheepvaart-ove[r]eenkomst.

— Mgr. Terri is tot nuntius in Belgie benoem[d].

— De kamer der Vertegenwoordigers heeft gistere[n] het rapport der Centrale commissie, welke h[et] traktaat met Nederland onderzocht heeft, erlang[d]. De rapporteur, de Heer Donny, heeft gezegd [dat] 4 leden bevonden hadden, dat het traktaat m[oest] worden aangenomen; de 3 andere hadden hu[n] stem niet uitgebragt.

NEDERLANDEN

's GRAVENHAGE den 24 Januarij. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden zijn weder drie verzoekschriften ingekomen, als: 1°. een waarbij verzocht wordt, dat de accijns op den turf worde afgeschaft; 2°. een van ten Brummeler, Fortuyn Droogleever en andere Notarissen, houdende bedenkingen tegen het voorgedragen ontwerp van wet nopens het zegel, en 3°. van Kooplieden te Amsterdam, over hetzelfde onderwerp. — Verzending aan de Commissie.

De beraadslagingen worden voortgezet over het voorstel der Commissie tot de verzoekschriften, om het adres van kooplieden enz. te Amsterdam, houdende bedenkingen tegen het tractaat, ter griffie neder te leggen en het bij afschrift mede te deelen aan den Minister van Buitenlandsche Zaken.

De heer Verwey-Mejan zal alleen kortelijk de gronden opgeven, welke hem nopen zich voor de conclusie der Commissie te verklaren. Zijne stem is geheel onafhankelijk van het regt verstand van art. 57 der Grondwet, en zou ook dan gelden, wanneer hij geheel de meening van den eersten spreker deelde. Bij gelegenheid van de beraadslaging over de wet zelve, zou over de beginselen van het ontwerp en over het goede verstand van een artikel der Grondwet moeten gehandeld worden. De Amsterdamsche handelaars geven alleen hunne wenschen en bedenkingen te kennen; zij laten de constitutionele bevoegdheid in het midden; zij zien in het tractaat bezwaren voor hunnen handel. Ook dan wanneer de Kamer zich onbevoegd verklaart het tractaat te onderzoeken, en de wet dus af stemt, verklaart zich de redenaar voor het nederleggen van het request ter griffie, omdat, wanneer het sluiten van tractaten geheel tot het koninklijk prerogatief behoort, ook dan de Kamer zich het belang van den Amsterdamschen handel moet aantrekken.

De heer Modderman beschouwt de nederlegging ter griffie van het request als de eenige voorzigtige en regtvaardige wijze van handelen. Voorzigtig dewijl daardoor alleen de zaak in haar geheel blijft. Het proces is thans, als men het zoo noemen mag, niet genoegzaam geinstrueerd. Van welke meening men ook wezen moge, moet men alle zijden hooren. Door het nederleggen ter griffie kan men op de zaak terugkomen, hetwelk het geval niet is wanneer het request als non avenu moet worden beschouwd. De conclusie der commissie is regtvaardig, omdat aan de Kamer op eene grondwettige wijze de beslissing is overgelaten, zich al dan niet bevoegd te verklaren.

De redenaar kan niet toegeven het beweerde, dat geene bezwaren tegen de wet, maar tegen het traktaat zouden gemaakt zijn. Wet en tractaat zijn één. Het één, zonder het ander is als een ligchaam zonder ziel.

De heer Tromp is het met den heer Luzac eens, dat de Kamer onbevoegd is, zich met het tractaat in te laten, anders of verder dan wat aangaat, het daarin vervatte punt van het grondgebied. Nogtans stemt hij, voor het ter nederleggen van het adres ter griffie. Dat de Kamers niet bevoegd zijn het geheele tractaat te onderzoeken en te behandelen, leidt de redenaar ook daaruit af, dat het slechts als een uitvloeisel te beschouwen is van het verdrag, in 1839 met Belgie, zonder medewerking der Kamers, gesloten.

De heer van Goltstein oordeelt, dat de Kamers wel degelijk gehouden zijn de verdragen, die in tijden van vrede gesloten worden, en die tot afstand of ruiling van grondgebied betrekking hebben, in haar geheel te behandelen. De letter der wet behoort te worden nageleefd.

De heer Uitwerff Sterling meent, dat de woorden van artikel 57 der grondwet duidelijk zijn, en dat de geest daarvan niet twijfelachtig kan wezen. Hij gelooft, dat in dat artikel niets anders te lezen staat, dan dat op verdragen, als het onderhavige, de toestemming van de Staten-generaal gevorderd wordt.

Het staat ook den Koning vrij, om, bij de uitoefening van een zijner regten de medewerking der Kamers in te roepen. De Kamers behooren zich, in dat geval, aan het verlangen des Konings te onttrekken. Hij ten minste is huiverig, zich niet uit te laten over het geheele verdrag, gelijk dit door de regering wordt verlangd. Hij stemt voor het nederleggen van het adres ter griffie.

De Heer van Heloma verklaart zich tegen de conclusie der Commissie. Art. 57 der Grondwet duldt geene andere uitlegging, dan door den eersten spreker in de zitting van gisteren ontwikkeld.

Wanneer men gemeld artikel der Grondwet, niet alleen volgens de letter, welke echter mede zeer duidelijk is, maar ook naar den geest raadpleegt, dan mag de Kamer in geen onderzoek van het tractaat treden.

De heer Schooneveld vindt niets eenvoudiger en meer regelmatig dan in te stemmen met hetgene door de vier eerste sprekers op heden is aangemerkt. Het is toch onbetwistbaar waar, dat welk gevoelen men ook nopens de uitlegging van art. 57 der Grondwet toegedaan zij, de zaak door eene ter nederlegging ter griffie van het request in niets geprejudicieerd wordt. Men is intusschen het geacht lid uit Leyden dank verschuldigd, dat hij deze gelegenheid te baat heeft genomen om eene openbare beraadslaging uit te lokken, waardoor de natie zal kunnen zien van hoeveel gewigt het punt in geschil zij. Evenwel zal deze discussie tot geen resultaat leiden. Het punt der competentie zal niet worden uitgemaakt, naardien niemand door het besluit der Kamer op de conclusie der Commissie gebonden zal zijn. De redenaar meent dat de Regering de geheele discussie kon vermeden hebben, door in de voordragt letterlijk over te nemen hetgeen in art. 57 der Grondwet staat. Dan zou geene partij zich onbevoegd verklaard hebben. De redenen, welke de Regering genoopt hebben niet alzoo te handelen, kunnen daarin gezocht worden, eerstelijk, omdat zij, bij een zoo gewigtig punt, hetwelk de geldmiddelen van onze benarde schatkist betreft, waarbij de handel zoo vele opofferingen moet doen, ook 's Lands Vertegenwoordiging heeft willen hooren. Eene andere beweegreden der Regering kan zijn, om eene bill van indemniteit te erlangen. Het is niet edelmoedig het ergste te vooronderstellen, maar ook dan wanneer dit waar zij, dan is het, volgens den redenaar niet goed zich achter de Grondwet te verbergen, ten einde eene verantwoordelijkheid van zich af te schuiven. De redenaar herinnert ten slotte den Heer Luzac het gevoelen, door hem geopperd bij gelegenheid der wet op de pensioenen, welke wet mede niet tot de bevoegdheid der Kamer behoorde, doch waarover zij evenwel besliste, op grond, zoo als het lid uit Leyden zelf te kennen gaf, dat, wanneer het *salus populi* gold, men zich niet aan eene doode letter moest houden.

De heer Mutsaers is, na al hetgene wat hij tot nog toe nopens het aanhangig punt gehoord heeft, van het gevoelen van den heer Luzac. In het hoofdpunt moet echter thans niet getreden, maar alleen het voorstel der Commissie dient behandeld te worden. De redenaar verklaart zich alsdan voor de conclusie dier Commissie. Inderdaad is het onbetwistbaar, dat het adres betrekking heeft tot een ontwerp van wet, bij de Kamer aanhangig. De zaak wordt door eene nederlegging ter griffie niet geprejudicieerd. Zij die meenen dat de Kamer uitsluitend over de territoriale questie te beslissen hebbe, blijven geheel vrij en onverlet in hunne opinie. Hij stemt dus voor de conclusie der Commissie.

De heer van Nes deelt het gevoelen, dat art. 57 der Grondwet voor geene tweeledige beschouwing vatbaar en de Kamer wel degelijk gebonden is de tractaten, in tijde van vrede gesloten, die eenigen afstand of ruiling van grondgebied inhouden, in hun geheel te behandelen.

De heer van Dam van Isselt (die zich ongesteld bevindt, doch desniettemin ter vergadering is verschenen en zittende het woord voert) houdt het daarvoor, dat de bevoegdheid der Staten-Generaal zich, ingevolge de Grondwet, niet verder uitstrekt dan tot het punt van het grondgebied. Naar zijne meening slaat het woordje *ils*, in den Franschen tekst voorkomende, evenzeer op de *cessions* of *échange du territoire*.

Men heeft wel gezegd, dat de Koning verlangde, dat zijn grondwettig regt ditmaal door de Kamers werd uitgeoefend, en dat zij dien wensch moesten verhooren. Maar met allen eerbied bezit de redenaar den moed, dit te weigeren, omdat hij gezworen heeft, evenzeer de regten van den Koning als die des Volks te handhaven.

Welligt heeft hij door zijne zwakheid tot dusver medegewerkt de Regering en de kooplieden van Amsterdam op een geheel verkeerden weg te brengen, doch juist uit dien hoofde heeft hij zich verpligt geoordeeld, bij deze gelegenheid zijn gevoelen onbewimpeld bloot te leggen. Wat het voorstel der Commissie betreft, zal hij voor het nederleggen van het adres ter griffie stemmen, dewijl eene ter zijde stelling daarvan den schijn zou kunnen geven, dat men geene belangstelling zou toonen in de voornaamste bron van 's Lands welvaart.

De heer Luzac beantwoordt verschillende argumenten, welke tegen het door hem, in de zitting van gisteren, blootgelegde gevoelen zijn in het midden gebragt. Hij blijft volhouden, dat de Kamers onbevoegd zijn om verdragen, door den Koning gesloten, goed te keuren of daaraan haar zegel te hechten, op zoodanige wijze als dit thans gevorderd wordt.

De Heer de Man bestrijdt het voorstel der Commissie in zoo verre hetzelve het adres der kooplieden van Amsterdam naar den Minister van Buitenlandsche zaken verzenden wil. De Heer Panhuis verdedigt dat gedeelte van het voorstel.

Eindelijk staat de Minister van justitie op, om het standpunt te schetsen, waarop zich de Ministers bij het vaststellen van het tractaat hebben geplaatst gezien.

Het was hun zeer wel bekend, dat zij, als onderteekenaren van het verdrag, de verantwoordelijkheid daarvan op zich namen. Zij zijn daarvoor niet teruggedeinsd. Ieder toch moet den moed hebben, om de pligten te vervullen der betrekking waarin het vertrouwen des Konings of zijner medeburgers hem geplaatst heeft. De onderteekening van het tractaat levert het bewijs op, dat den Ministers die moed niet heeft ontbroken. Zoo ver is hij in de constitutionele leer wel gevorderd, dat hij bewust is dat de verantwoordelijkheid, welke een minister dragen moet, door dezen nimmer op de Vertegenwoordiging kan worden overgebragt. De Ministers, die het verdrag hebben onderteekend, troffen art. 57 in de grondwet aan. Daarbij werd het hun ten pligt gesteld, om de goedkeuring der Vertegenwoordiging op het tractaat te vragen.

Wat aangaat de vraag, welke uitlegging van art. 57 der Grondwet de juiste is, zegt Z. Exc. dat hij dit art. zeer duidelijk vindt, en de Minister beroept zich op hetgene door zoo vele leden, bijzonder die uit Gelderland en Utrecht, zoo krachtig en bondig is aangevoerd.

De Heer Luzac beantwoordt den Minister.

De beraadslagingen worden alsnu gesloten. Het voorstel der Commissie wordt in omvraag gebragt. Met eene meerderheid van 44 tegen 7 stemmen wordt het aangenomen, zoodat het adres der kooplieden en zeehandelaren ter griffie zal worden nedergelegd, en daarvan een afschrift medegedeeld aan den Minister van Buitenlandsche Zaken.

Tegen het voorstel der Commissie hebben gestemd de Heeren van Heloma, de Man, Michiels van Verduynen, van Nagell, Luzac, Nederburgh en van Heeckeren.

— Men verneemt dat de hoogleeraar Everhard Zr. Ms. Ijfaris, tot commandeur van de orde der Eikenkroon benoemd is.

— Gisteren is alhier overleden de edel hoogwaarde heer *J. F. Sem*, landdeken van Delfland, ridder der orde van den Nederlandschen Leeuw en

Zitting van Woensdag den 25 Januarij.

In deze zitting heeft de commissie tot de verzoekschriften, bij monde van den Heer van Panhuijs rapport uitgebragt:

1°. Op een Adres van de Kamer van Koophandel en Fabrijken te Venlo tegen het traktaat met Belgie, voor zoo verre betreft de scheepvaart op de Maas;

En 2°. op een Adres van verschillende gemeentebesturen uit Limburg, over hetzelfde onderwerp, voor zoo verre aangaat de grensscheiding.

Beide requesten zullen ter griffie worden gedeponeerd, en een afschrift daarvan aan Z. Exc. den Minister van buitenlandsche Zaken worden gezonden.

De Vergadering gaat daarna in comité-generaal over.

Errata.

In ons artikel getiteld: *Katholijke Eenheid*; voorkomende in ons nummer van Donderdag ll. 19 Januarij, en beginnende met de woorden: » Ja, schitterend *blinkt* het *merk* der eenheid op het voorhoofd der Katholijke kerk " (niet zoo als abusievelijk daar stond: *klinkt* het *werk*); is onderandere onnaauwkeurigheden, die echter de verstaanbaarheid niet hinderen, eene *zinstorende* feil ingeslopen. Wij stelden in dat artikel zeker *protestantsch Weekblaadje* aan de kaak, dat in zijne schranderheid een argument had uitgevonden tegen de Katholijke eenheid. Dat blaadje had in substantie gezegd: « een Paus heeft de Jezuiten » vernietigd; een ander Paus heeft ze hersteld. » Daarop had het de kaken opgespard, in uitbundige vreugde over den vond gillende: « Dus de Roomsche kerk is niet een! » -- Wij hadden hierop op onze beurt uitgeroepen: « Dus (naar het gevoelen van het bladje) hangt de eenheid der Katholijke kerk af van eene klooster*orde*! (het zinstorende zit in het woord klooster*vrede*, dat de druk ter lezing aanbood) O die slimme bollen! voegden wij er bij -- En nu gaan wij even voort: Ja, het is ultra-belagchelijk, met zulke ongerijmdheden het goede papier te bekladden Weten dan protestantsche leeraars en hoogleeraars, zij, die zich onderling verbonden hebben met het vastberaamd plan, om de Katholijke eenheid te bestrijden; weten zij dan niet, dat het bestaan of niet bestaan van kloosterinstellingen niets tot de Katholijke eenheid afdoet. De Kerk was *één* voor het bestaan van kloosterorden; zij is *één* onder het goedkeuren der kloosterorden; zij blijft *een* onder het afschaffen van kloosterorden. De kloosters zijn huisraden, en dikwijls sieraden binnen het gebouw der Kerk, doch zij behooren niet tot het wezen van dat gebouw. Intusschen waakt ook de Kerk op hare *religieuse* kinderen, en dult in hen, al zouden het dan ook *jesuiten* zijn, geene andere leering dan de *eene* leering Gods; en had de Kerk in het begin der zeventiende eeuw die *Loyala's zonen* kunnen ontdekken (maar die zullen toen onzigtbaar geweest zijn -- en waarom niet? de geheele protestantsche kerk was dit zoo vele eeuwen lang!) welke -- gelijk dat bladje *in zijn eenvoudig geloof* zegt, onder andere fraaiheden, den zoo vrijdenkenden protestanten onder de bedreiging *van het schrikkelijkste lot*, het geloof opdrongen, *dat de Paus door alle menschen meer goddelijke eer moet vereerd en in hooger waarde gehouden worden dan Christus zelf; dat de Paus de magt heeft, om de heilige schrift te veranderen, daarvan af of bij te doen, wat hij wil; ook deselve geheel te vernietigen*, *) enz. enz.; ja, had zij de zulken kunnen ontdekken, die onveranderlijke Kerk hadde die *Paters Jesuiten*, bij een hardnekkig volhouden der dwaling, zoo wel als *Jan Hus* en *Hieronymus van Praag*, buiten de deur gezet van het gebouw, op welks voorgevel in onuitwischbare letters te lezen staat: *Onveranderlijke Eenheid*!

J.

*) *Dat zou een protestantsche Paus moeten wezen.*

INGEZONDEN STUKKEN,

Op den 17 dezer is door Heeren Burgemeester en Wethouderen, op eene plegtige wijze aan *J. F. Demelinne* uitgereikt de Gouden Medaille, hem door Z. M. den Koning, nevens eene geldelijke gift, verleend, als blijk van Hoogstdeszelfs tevredenheid over het aan Z. M. aangeboden GEDENKBOEK, waarvan wij vroeger gewaagden. Na voorlezing van het Koninklijk besluit daartoe betrekkelijk, rigtte de Edela. Heer Burgemeester eene voor hem zeer vleijende toespraak tot den begiftigde, moedigde hem aan ter verdere beoefening eener kunst, waarin hij zoo uitstekende proeven geleverd had, proeven, waarop zijne Stadgenoten zich beroemen konden, als door niets dergelijks in ons rijk geëvenaard, en betuigde hem andermaal hoe ook Stads-Regering het fraai en zeldzaam kunstproduct op prijs stelde. Daarna reikte ZijnEdela. aan *J. F. Demelinne* de voor hem bestemde Medaille uit. Deze is van eenen uitmuntenden arbeid, en heeft de grootte van een nieuw driegulden stuk. Op de voorzijde prijkt dezelve met 's Konings afbeelding, in buitengewoon hoog *relief* en van treffende gelijkenis, met het opschrift: WILLEM II. KONING DER NEDERL. G. H. v. LUXEMB. op de keerzijde leest men: AAN J. F. DEMELINNE BOEK- EN KUNSTDRUKKER VOOR GELEVERDE UITSTEKENDE PROEVEN ZIJNER KUNST, VAN WEGE DEN KONING A°. 1842; dit opschrift is met eenen laauwerkrans omgeven. Ook dit alles is *en relief gestempeld*. Dit schoon stuk is het werk van den met roem bekenden *J. P. Schouberg*. -- Met belangstelling zal, vooral door de ingezetenen van 's Hertogenbosch, de onderscheiding vernomen worden aan hunnen Stadgenoot te beurt gevallen; de letter- en geschiedkundige waarde van het GEDENKBOEK, en de keurige bewerking van de pracht-exemplaren, moet hen de vervaardiging daarvan binnen hunne Stad op prijs doen stellen. Overigens zal ieder kunstminnaar en kunstbeoefenaar zich verheugen in deze nieuwe blijk, dat Z. M. iedere verdienste waardeert, en iedere kunst aanmoedigt.

ADVERTENTIEN,

⁂ Heden overleed alhier, na eene ziekte van slechts eenige dagen, voorzien van de H. H. Sacramenten onzer Moeder de H. Kerk, de Zeer Eerwaardige Heer DANIEL SPOORENBERG, in leven Pastoor te *Waspik*, en Deken van het Distrikt *St. Geertruidenberg*, in den Ouderdom van bijna 61 Jaren.

Waspik den 21 Jan. 1843.

A. SPOORENBERG.

OP VOORDEELIGE VOORWAARDEN

TE HUUR

EENE IN WERKING ZIJNDE BIER-BROUWERIJ,

Gelegen in eene der voornaamste steden van *Zuid-Holland*, op eenen goeden stand, voorzien van goed water, eene grootte hebbende, naar eene werkkuip van twintig vaten. Adres met Franco brieven, onder de Letter A, aan het Bureau dezer Courant.

LEENDERT CORNELIS VAN DE VEN Jr., Notaris, gevestigd te *'s Hertogenbosch*, zal aldaar in het Stads Koffijhuis, bewoond door W. RICCERS, op Maandag den 6 Februarij 1843, *provisioneel*, en op Maandag den 20 derzelfde Maand, *finaal*, beide dagen des avonds ten *zeven* ure, in het openbaar Verkoopen:

Een dubbel HEEREN-HUIS met ERVE, en TUIN, gemerkt E. 360, V. E. 159; staande en gelegen in de Verwerstraat te *'s Hertogenbosch*, Kadastraal bekend Sectie H. No. 1013; ter grootte van 4 Roeden, 11 Ellen, en hebbende eenen uitgang in het Straatje genaamd *de Putgang*; belend de eene zijde de Heer *A. P. Bolsius*, de andere zijde de Heer *P. Stokvis*, strekkende achter tegen het Erf van den Heer *Lowies*.

Genoemd HUIS bevat onderscheidene zoo Boven- als Benedenkamers, Binnenplaats, Keuken, gewelfde Kelder, Zolders, Pompen, Privaten en verdere Gerieflijkheden.

Ingenot en gebruik te aanvaarden 1o. *Mei* 1843.

Breeder bij gedrukte Billetten omschreven, en nadere onderrigting te bekomen ten Kantore van voornoemden Notaris VAN DE VEN.

⁂ In eene Tabaks-Affaire en in een Apotheek, in de provincie Noord-Braband, worden gevraagd, een LEERLING, tegen betaling van een matig Kostgeld. Adres met *franco* brieven, onder lett. B. aan het bureau dezer Courant.

⁂ Uit eene onderhandsche akte, *geregistreerd* te *'s Bosch*, den 24 December 1842, deel 30, folio 74 Recto, vak 6 en volgende, vier bladen zonder renvooijen, ontvangen twee Gulden veertig Centen voor regt, met de 38 opcenten, drie Gulden, een en dertig en een halve Cent, de Ontvanger (get.) GEERITS en op den 21 Januarij 1843 ingeschreven in het daartoe bestemde Register ter Griffie der Arrondissements-Regtbank van *'s Bosch*, blijkt:

Dat door de Heeren FRANCISCUS GIJSBERTUS JOHANNES VAN DEN BOGAERT, koopman en fabriekant *ter eenre*, en LODEWIJK HENDRIK ROUPPE VAN DER VOORT, particulier *ter andere zijde*, beide wonende te *'s Bosch*, binnen die stad, onder de firma van F. G. VAN DEN BOGAERT en ROUPPE VAN DER VOORT, voor den tijd van vijf en twintig achtereenvolgende jaren, aan te vangen met den 1. Januarij 1843, is opgerigt eene Vennootschap, welke zich bepaalt TOT HET PLETTEN VAN LOOD EN HET TREKKEN VAN LOODEN PIJPEN, waarbij onder anderen, is bepaald, dat alle negociatie van gelden, om de Vennootschap te verbinden, door beide de Vennooten moet worden onderteekend; -- dat de Vennootschap door den dood van een der Vennooten niet zal eindigen, maar met de Kinderen of Echtgenooten van den Overleden Vennoot zal kunnen worden voortgezet; -- dat geen der Vennooten, zonder toestemming van den anderen, inkoopen mag doen de som van *f* 1000, te boven gaande.

Voor extract conform,

(Geteekend) F. G. J. VAN DEN BOGAERT, ROUPPE VAN DER VOORT.

Gelduitzettingen

OP

LIJFRENTE

EN

VERZEKERINGEN OP HET LEVEN.

De Maatschappij van Algemeene Assurantien op het LEVEN, de dotale Fondsen en de Overleveringen gevestigd te *Brussel*, en goedgekeurd door Koninklijk besluit van 12 Junij 1824, is vertegenwoordigd door Agenten in geheel het Rijk en in vreemde plaatsen. hare wezenlijke Kapitalen beloopen tot nabij de *DRIE MILLIOEN VIJF MAAL HONDERD DUIZEND FRANCS*, en zij betaalt jaarlijks meer dan *DRIE MAAL HONDERD DUIZEND FRANCS* Lijfrente.

De verrigtingen der Maatschappij hebben tot voorwerp de verzekeringen van Kapitalen betaalbaar na den dood, of ingeval van leven op een bepaald tijdstip, de constitutien van LIJFRENTEN. PENSIOENEN aan Weduwen en Ambtenaars, van HUWELIJKS-GIFTEN aan de Kinderen, AANKOOP op LIJFRENTE van RENTEN, SCHULD-BEKENTENISSEN, AKTIEN en ONROERENDE GOEDEREN. Zij koopt insgelijks hetzij met GEREED GELD of op LIJFRENTE, de VRUGTGEBRUIKEN en de NAAKTE EIGENDOMMEN.

Men kan zich de Prospectussen; Tarieven en alle wenschelijke inlichtingen bezorgen hetzij bij den Agent A. C VAN DER MEULEN Junior, in de Hinthamerstraat, Wijk C. No 86 te *'s Hertogenbosch*, of op het Secretariaat Generaal der Maatschappij te *Brussel*, in de nieuwe Brugstraat No. 48.

Graanmarkt van 's *HERTOGENBOSCH*

van Maandag, Dingsdag, en Woensdag,
den 23, 24, en 25 Januarij 1843.

ROGGE was tamelijk aangevoerd; 1e kwaliteit *f* 7,25 a *f* 7,4[illegible] 2e kwaliteit *f* 7,00 a *f* 7,20.

BOEKWEIT niet voldoende voor de consumtie aangevoerd was daardoor zeer gezocht; 1e kwaliteit niet ter markt; 2e kwaliteit *f* 6.40; geringe soort *f* 5,35.

HAVER weinig aangevoerd, doch zoude bij meerdere aanvoer vooral in de goede soort, gereede koopers vinden; 1e kwaliteit *f* 2.50 a *f* 2.75, 2e kwaliteit *f* 2.15 a *f* 2,40.

Zijnde de middelprijs van de Rogge waarnaar de zetting van het brood op Zaturdag den 21 dezer, is geschied *f* 7,29 a b.

De 3 Nederlandsche ponden Roggenbrood 31 Cent.
Het ——— pond Boter *f* 0,60 a *f* 0,6[illegible]

's Bosch bij D. A. A. DE ROOY.